

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola Stěžery, okres Hradec Králové

Adresa: Lipová 32, 503 21 Stěžery

Identifikátor školy: 600088782

Zřizovatel: Obec Stěžery č. 31, 503 21 Stěžery

Školský úřad: M. Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín konání orientační inspekce: 22. a 25. září 2000

Čj.	091 690/00-1031
Signatura	oilbu101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Stěžery je ve školním roce 2000/2001 organizovaná jako dvojtřídní, navštěvuje ji celkem 34 žáků. V I. třídě se vyučují žáci 1. a 2. ročníku, ve II. třídě žáci 3. a 4. ročníku. Škola sdružuje školní družinu (jedno oddělení) a školní jídelnu bez vyvařovací kuchyně. Ve škole jsou zaměstnáni 3 pedagogičtí a jedna provozní pracovnice.

Spádovou oblast tvoří obce a jejich části Stěžery, Stěžírky, Hřibsko, Charbuzice, Těchlovice. Žáci školy přecházejí do pátého ročníku do plně organizovaných základních škol ve Svobodných Dvorech, Kuklenách a případně dalších městských škol v Hradci Králové. Obec je spojena s městem Hradec Králové autobusovým spojením dálkové i městské hromadné dopravy.

Orientační inspekce byla zaměřena průběh výchovně vzdělávacího procesu a řízení školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Byl sledován průběh vzdělávání ve všech čtyřech ročnících školy u třech vyučujících. Hospitace byly uskutečněny v osmi předmětech vyučovaných na prvním stupni základní školy, hodnocení kvality vzdělávání vychází ze souhrnu dílčích zjištění.

Plánování a příprava výuky

Výuka v 1. - 4. ročníku probíhá podle schváleného vzdělávacího programu MŠMT Základní škola čj. 16 847/96-2 se zpracovanými pozdějšími doplňky. Vzdělávací program koresponduje s učebním plánem spádových plně organizovaných základních škol v Hradci Králové.

Počty vyučovaných hodin odpovídají zvolenému učebnímu plánu. Ve škole je vyučován nepovinný předmět římskokatolické náboženství, pokud je mezi žáky zájem. V letošním školním roce zatím probíhá nábor. Zájmovou činnost žáků škola neorganizuje.

Učitelé mají požadavky osnov zahrnuté v ročních tematických plánech jednotlivých předmětů. Plánování vychází z dostupných učebnic a je upravováno podle vzdělávacího programu, učivo je rozpracováno do jednotlivých měsíců školního roku, není však uvedena u jednotlivých témat dotace hodin, používané pomůcky a doplňující texty.

Výuka ve škole probíhá v souladu se vzdělávacím programem, nedochází k obsahové duplicitě a je zajištěna kontinuita výuky.

Přípravu na vyučování provádějí učitelé písemně s uvedením struktury a organizace práce v hodině. Příprava pomůcek, zápisů na tabuli i úkolů pro samostatnou práci jednotlivých oddělení byla vyučujícími v průběhu konání inspekce prováděna pečlivě.

Dílčí výchovně vzdělávací cíle v jednotlivých vyučovacích hodinách směřovaly k postupnému naplňování specifických cílů a respektovaly charakter učiva i možnosti jednotlivých žáků.

Ve škole není vykazován žádný integrovaný zdravotně postižený žák. Učitelé však citlivě zohledňují potřeby jednotlivých žáků co do rozsahu i obsahu učiva.

Podmínky výuky

Výuka v obou třídách je zajišťována třemi učiteli s odpovídající pedagogickou i odbornou způsobilostí. Dva pedagogové absolvovali kurzy jazykové a metodicko didaktické přípravy učitelů pro výuku cizích jazyků ve 4. a 5. ročníku ZŠ dle pokynu MŠMT ČR čj. 22512/96-21 v anglickém a německém jazyce. Kromě toho jsou proškoleni v reedukaci a kompenzaci specifických vývojových poruch učení.

Složení pedagogického sboru je stabilizované, dva učitelé jsou zkušení elementaristé s praxí v málotřídní škole. Přidělení výuky a spojení tříd provádí ředitel školy podle zaměření učitelů a počtu žáků v jednotlivých ročnících, to se pozitivně odráží na kvalitě vyučování.

Prostorové a materiální podmínky vzhledem k počtu žáků školy jsou více než postačující. Škola má prostory pro 4 třídy a školní družinu. V přízemí jsou umístěny šatny, herny školní družiny, sociální zařízení, jídelna s přípravnou a jedna volná učebna. V prvním patře jsou tři prostorné a světlé učebny, ředitelna, kabinet a sociální zařízení.

V nedalekém objektu od školy je zařízena tělocvična, která je vybavena základním tělovýchovným nářadím. Kromě žáků základní školy a střední odborné školy ji využívá Sokol, prostory slouží i k pořádání společenských akcí v obci.

U školy je pozemek se zahradou. V roce 1994 byl zpracován projekt na víceúčelové hřiště v tomto prostoru, z finančních důvodů zatím nedošlo k realizaci. Škola nemá vhodné podmínky pro výuku atletiky, chybí doskočiště a běžecká dráha. Rovněž šplh není vyučován z důvodu absence zařízení.

Žákovský nábytek v učebnách je starší, odpovídá ergonomickým požadavkům, v každé učebně jsou dva výškové typy. Tabule ve třídách mají již značně poškozené desky, zápisy nejsou zřetelné, což značně narušuje oční pohodu žáků.

Budova je vytápěna zemním plynem, světelné podmínky subjektivně sledované v době konání inspekce vyhovovaly psychohygienickým zásadám.

Interiér školy působí esteticky i podnětně, kromě žakovských prací je prostředí kultivováno květinovou výzdobou a prostorovými výtvarnými objekty.

Vybavení učebnicemi se postupně inovuje, vybavení pomůckami je již staršího data, ale postačující. Demonstrační mapy a pomůcky pro výuku cizích jazyků byly nově doplněny, scházejí však kvalitní míče a soubory vlastivědných map pro žáky. Škola nevlastní výpočetní techniku ani kopírovací zařízení. Učebnice a další materiály k výuce jsou vybírány podle finančních možností školy.

Vliv sociodemografických podmínek nebyl ve vyučování pozorován.

Organizace, formy a metody výuky

Týdenní rozvrh hodin je sestaven v souladu s psychohygienickými hledisky a organizačními možnostmi málotřídní školy. Jsou dodržena ustanovení § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění.

Organizace práce v hodinách byla zvládnuta v obou třídách. Přímá práce s žáky jednotlivých oddělení byla střídána se samostatnou prací, která byla ve většině případů důsledně kontrolována učiteli, ve II. třídě vzájemnou kontrolu prováděli i sami žáci.

V I. třídě vzhledem ke krátké adaptační době žáků prvního ročníku docházelo k určitým disproporcím ve skladbě vyučovací jednotky. Pomalé pracovní tempo několika chlapců či nezapojení se do výuky ovlivňovalo i práci druhého oddělení. Práce žáků druhého ročníku byla v prvním měsíci školního roku méně efektivní s výraznou převahou samostatné práce.

Struktura většiny hodin odpovídala klasické stavbě s úvodní motivací či aktivizací učiva z minulých hodin, následovalo procvičení učiva, expozice nového učiva buď vyvozená výkladem učitele s řízeným rozhovorem, či samostatným studiem žáků z učebnice.

V závěrečné části hodin bylo zařazováno upevnění a shrnutí učiva se zhodnocením práce.

Kromě individuálních forem práce byla využívána i práce ve dvojicích a skupinách. Rozvoji komunikativních dovedností žáků ve vyučování byl věnován dostatečný prostor.

Metody a formy práce byly vhodně voleny vzhledem k učivu i možnostem žáků. Učivo osnov je průběžně plněno. Ve výuce byly využívány individuální zkušenosti žáků i poznatky získané z mimoškolní činnosti. Žáci mají možnost vyjadřovat svůj vlastní názor, pokud nenarušují výuku.

Mezipředmětové vztahy kladně ovlivňovaly zařazení nových poznatků do systému. Při výuce byly důsledně a efektivně využívány názorné pomůcky, chybělo však využití audiovizuální techniky. Při únavě či rozptýlenosti žáků byly vhodně zařazovány relaxační chvílky.

Při samostatné práci žáků byly využívány pracovní listy, úkoly z učebnice, rytmické nástroje, mapy atp. Žákům bylo umožněno pracovat podle svého individuálního tempa a některé úkoly byly odlišeny i podle náročnosti.

Učitelé průběžně kontrolovali práci žáků, jejich neustále rozptýlená pozornost mezi obě oddělení vedla v některých případech k nejednoznačně formulovaným pokynům, k nedůsledné kontrole či přehlédnutí chyb žáků. Technika čtení u několika žáků vykazuje nedostatky, objevuje se tzv. dvojí čtení.

Vyučovací čas byl využíván efektivně, pouze v několika málo hodinách se nepodařilo dodržet časovou strukturu hodiny a učivo nebylo v dostatečné míře fixováno.

Pracovní návyky žáků jsou důsledně budovány. Učivo je interpretováno věcně správně.

Motivace a hodnocení

Vstupní motivace je z časových důvodů při organizaci práce s dvěma odděleními redukována, je upřednostňována aktualizace, procvičování učiva a průběžná motivace. Dosud získané dovednosti, vědomosti a návyky byly upevňovány i prověřovány s ohledem na možnosti žáků.

Metody a formy práce aktivizovaly žáky, byly využívány soutěže, hry, tvořivé činnosti. Učitelé často pozitivně motivovali žáky, posilovali jejich sebevědomí, s chybou pracovali velmi citlivě. Oceňována byla i snaha výukově slabších žáků a každé zlepšení jejich výkonu.

Během vyučování bylo zařazováno průběžné vyhodnocování práce žáků, klasifikace se objevovala v menší míře, spíše jako motivující činitel. Otázky při zkoušení žáků byly zaměřeny nejen na pamětné zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí.

Kontrolou zápisů v notýscích a žákovských knížkách byla zjištěna vyhovující frekvence známek a hodnocení ústního i písemného projevu v počáteční fázi výuky.

Žáci jsou přiměřeně věku vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení.

Hodnocení vědomostí, dovedností a návyků žáků bylo vyučujícími prováděno nezaujatě v souladu s pravidly hodnocení a klasifikace žáků základní školy s přihlédnutím k individuálnímu aktuálnímu stavu žáků. Převládalo pozitivní hodnocení žáků.

Interakce a komunikace

Ve škole jsou stanovena jasná pravidla vzájemné komunikace, která většina žáků dodržuje.

Osobnost žáků pedagogové respektují. Bylo zaznamenáno systematické rozvíjení komunikativních schopností žáků v obou třídách. Přesto ústní i písemný projev žáků ve

sledované výuce vykazuje nedostatky. Ústní vyjadřování některých žáků je útržkovité a málo kultivované, písemné projevy jsou málo úhledné. V textu se objevují škrty, přepisy, písmo je často neupravené se závadami v proporcí jednotlivých tvarů.

Psychosociální podmínky výuky ve škole jsou velmi dobré, jsou založeny na ovzduší důvěry a spolupráce. Atmosféra v hodinách byla příznivá, většina žáků se prezentovala kultivovaným chováním. Žáci byli vedeni k dodržování pravidel slušného chování, respektování řádu školy.

Ve výuce byl vytvořen prostor pro diskusi. Verbální i neverbální komunikace pedagogů je přizpůsobena věku žáků, jsou využívány i prvky dramatické výchovy.

Projevy nežádoucího chování byly ihned vhodným způsobem usměrňovány, žáci jsou vychovávaní k toleranci a vzájemné pomoci jeden druhému. Ve školní jídelně při obědě i ve třídách při přesnídávkách jsou žáci vedeni ke správným zásadám stolování a chování při jídle. Žáci většinou projevují pozitivní vztah k výuce.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky, rovněž tak jako personální, psychohygienické i materiální podmínky výuky jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizace vyučování, používané formy a metody práce jsou efektivní, umožňují žákům získávat vědomosti, dovednosti a návyky přiměřeným tempem i způsobem vzhledem k jejich individuálním předpokladům. Tato oblast, stejně tak jako oblast motivace a hodnocení žáků ve vyučovacím procesu jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy je hodnocena jako průměrná.

Jednotlivé ukazatele významné pro posouzení kvality výuky z hlediska podmínek, plánování i průběhu vyučování jsou hodnoceny celkově jako velmi dobré.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Koncepční záměry školy do roku 2002 byly předloženy. Jsou obsaženy v materiálu Výroční zpráva školy ve školním roce 1999/2000.

Ředitel školy má ujasněnou představu o potřebách školy v oblasti výchovně vzdělávací i materiálně technické. Při naplňování koncepčních záměrů spolupracuje se zřizovatelem. Pro nedostatek finančních prostředků jsou některé záměry řadu let odkládány (dokončení školního hřiště, výrazná modernizace školních pomůcek a nábytku).

Střednědobé plánování je obsaženo v dokumentu Roční plán školy na školní rok 2000/2001, který obsahuje především přehled akcí a zaměření kontrolní činnosti ředitele školy. Přílohu tvoří Školní řád a řád tělocvičny.

Krátkodobé a operativní plánování je prováděno v součinnosti ředitele školy s pedagogy, neodkladné úkoly jsou řešeny ihned.

Plány jsou funkční, reálné, jsou využívány, tvoří efektivní součást řízení školy.

Organizování

Vzhledem k velikosti školy a počtu pracovníků není stanovena organizační struktura v samostatném organizačním řádu.

Ve škole pracuje ředitel a dvě učitelky, z nichž jedna je na část úvazku zaměstnána jako vychovatelka školní družiny a na část jako učitelka.

Provozní pracovnice má rovněž složený úvazek. Vykonává funkci školnice a pracovnice školní jídelny. Její kompetence jsou jasně stanoveny v pracovní náplni z roku 1992, s níž byla prokazatelně seznámena. Pracovní náplň však není aktualizovaná, schází odkaz na platný Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení vydaný MŠMT pod čj. 16 969/96-42.

Organizace provozu školy odpovídá obecně závazným právním předpisům se zohledněním místní situace.

Z povinné dokumentace školy byla kontrolována podkladová dokumentace k rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků, školní řád, kniha úrazů, evidence majetku, personální dokumentace a Výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000.

Dokumentace (pokud je určeno) je vedena na předepsaných tiskopisech, funkčně, v souladu platnými právními normami a doporučeními MŠMT. Drobné formální nedostatky byly v průběhu inspekce odstraněny - týkaly se chybějící datace a označení materiálů.

Školní řád je normativní, nejsou zahrnuta práva zúčastněných, schází formulace k prevenci závadových forem chování a prevenci proti škodlivým vlivům kouření, drog a psychotropních látek.

Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada. Zápisy z jednání jsou vedeny, obsahují kontrolu plnění úkolů, projednávány program i úkoly. Chybí uvedení odpovědnosti pracovníků a termíny plnění.

Ochrana osobních dat žáků a zaměstnanců je řádně zabezpečena.

Aktuální informace jsou přenášeny ústně. Informace o činnosti školy, vzdělávacích výsledcích žáků jsou předávány rodičům ihned dle potřeby ústně či písemně, dále na třídních schůzkách. Na veřejnosti se škola prezentuje při besídkách a kulturních akcích. Vnitřní i vnější informační systém školy je funkční.

Vedení a motivování pracovníků

K vedení pracovníků je využíváno jednání pedagogických rad. Projednávání aktuálních úkolů i plnění dílčích pracovních úkolů je operativně prováděno v rámci každodenního pracovního styku.

Pracovníci školy byli seznámeni s kritérii hodnocení práce učitelů pro přiznání osobního příplatku a odměn.

Škola umožňuje pracovníkům účast na dalším vzdělávání na akcích a seminářích akreditovaných center dalšího vzdělávání pedagogů s ohledem na provozní potřeby. Vzhledem k dopolednímu termínu většiny akcí je účast učitelů z provozních důvodů omezoována.

Lidský potenciál je efektivně využíván při přidělování výuky dle zaměření pedagogů. Odměňování pracovníků je prováděno na základě splnění mimořádných úkolů a je limitováno omezenými finančními prostředky v rozpočtu školy.

Kontrolní mechanismy

Ucelený systém vnitřní kontroly zahrnující kontrolu jednotlivých oblastí práce školy není

v písemné formě vypracován, je stanoveno pouze zaměření hospitační činnosti. V letošním školním roce jsou sledovány oblasti hodnocení individuálního přístupu pedagogů k žákům a kvalita ústního a písemného projevu žáků.

Ředitel školy uskutečňuje kontrolu v průběhu celého školního roku. Sleduje čerpání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu, lhůty k provádění předepsaných revizí technických zařízení, stav budovy a průběh výchovně vzdělávacího procesu.

Hospitační činnost a kontrolu vedení povinné dokumentace provádí ředitel školy nepravidelně. Hospitační záznamy vede na volných listech. Obsahují kromě zápisu o průběhu hodiny i rozbor z hlediska kladů a nedostatků, někde i doporučení.

Na pedagogické radě probíhá kontrola plnění usnesení z minulého jednání, plnění pravidelných úkolů se uskutečňuje denně při běžném kontaktu pracovníků podílejících se na výchovně vzdělávacím i provozním zajištění chodu školy.

Hodnocení vědomostí žáků je prováděno dílčími písemnými prověrkami, ústním zkoušením i dalšími hodnocenými aktivitami především v předmětech s výchovným a praktickým zaměřením. Jiné evaluační nástroje, které by umožňovaly širší srovnání, nejsou využívány vzhledem k tomu, že žáci ještě nemají ukončen vzdělávací cyklus prvního stupně a hodnotící nástroje nejsou k dispozici.

Škola vykazuje dobrou připravenost žáků při přechodu do vyšších ročníků spádových plně organizovaných škol.

Hodnocení kvality řízení

Od poslední inspekční kontroly v roce 1996 došlo k zlepšení práce ředitele školy v oblasti plánování. Kvalita, rozsah i efektivita plánování jsou na velmi dobré úrovni.

Kvalita a funkčnost organizačního a informačního systému školy jsou na průměrné úrovni. Vedení a motivování pracovníků je ovlivněno liberálním stylem řízení ředitele školy, je hodnoceno jako průměrné.

Kontrolní činnost ředitele školy je rovněž průměrná.

Celkově je kvalita řízení základní školy hodnocena jako průměrná.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace základní školy, dotazník pro ředitele školy před inspekci ze dne 19. září 2000,
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 ze dne 25. srpna 2000,
- Školní řád ze dne 1. září 2000,
- Roční plán práce školy na školní rok 2000/2001, ze dne 22. září 2000,
- Rozvrhy, třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy žáků ve školním roce 2000/2001,
- Tematické plány učitelů ve školním roce 2000/2001,
- Kniha úrazů vedená od roku 1997,
- personální spisy pracovníků,
- zápisy z jednání pedagogických rad ve školních letech 1999/2000 a 2000/2001,
- záznamy z hospitací, zápisy z rozhovorů s pracovníky školy,

- vzorky žákovských knížek, deníčků a sešitů žáků.

ZÁVĚR

Základní škola, Stěžery, okres Hradec Králové plní svoji výchovně vzdělávací funkci na velmi dobré úrovni.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schválenému učebnímu plánu jsou využívány efektivně.

Výrazná pozitiva

- vlídná, vstřícná atmosféra školy,
- malé školní kolektivy umožňující individuální přístup učitelů k žákům,
- klidné pracovní prostředí s využíváním názorných pomůcek a zábavných forem práce,
- odborná erudice učitelů, prohlubování dalšího sebevzdělávání,
- pedagogický takt a citlivé výchovné působení pedagogů.

Výrazná negativa

- absence školního hřiště, chybí podmínky pro výuku atletiky a šplhu,
- poškozené desky tabulí, písmo není dobře čitelné, dochází k narušení zrakové pohody žáků,
- nedostatek kvalitních míčů, absence žákovských souborů map, výpočetní techniky a kopírovacího zařízení,
- nižší kvalita vyjadřování žáků, chybná technika čtení několika žáků,
- normativní řád školy, neaktualizovaná pracovní náplň provozní pracovnice.

Doporučení

- dle finančních možností zřizovatele uskutečnit úpravu školní zahrady na hřiště pro potřeby školy i školní družiny,
- vyměnit poškozené desky tabulí, dovybavit školu žákovskými mapami a kvalitními míči,
- ke zvýšení efektivity výuky více využívat audiovizuální a didaktickou techniku, usilovat o získání počítače a kopírky,
- věnovat stálou pozornost kvalitě ústního i písemného projevu žáků, dbát na správný nácvik techniky čtení,
- upravit řád školy o chybějící ustanovení doporučená metodickými pokyny MŠMT a aktualizovat pracovní náplň provozní pracovnice.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektorka Titul, jméno a příjmení Podpis

V Hradci Králové dne 31. října 2000.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 3. listopadu 2000.

Razítko

Ředitel školy

Podpis

Milan Hlávko

Milan Hlávko v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-11-20	091 871/00-1031
Zřizovatel	2000-11-20	091 872/00-1031

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.